

**SZENTES KISTÉRSÉG TÖBBCÉLÚ TÁRSULÁSA
IFJÚSÁGI KONCEPCIÓJA
2009-2013
ÉS CSELEKVÉSI TERVE
2010-2011**

Tartalomjegyzék

Bevezető	3
Ifjúságpolitika	3
Kiindulópontok	4
Illeszkedések	5
Alapelvek	5
A szentesi kistérség bemutatása.....	6
Munkanélküliség a kistérségben	9
A Problématérkép alapján kirajzolódó főbb problématerületek	11
Szentes Kistérség Többcélú Társulása	12
A kistérségi szintű oktatási intézményrendszer	13
A kistérségi szintű közművelődési intézményrendszer	14
A kistérségi szintű gyermekkorú lakosságot érintő szociális intézményrendszer	17
A kistérségi szintű egészségügyi intézményrendszer.....	18
A Társulás szerepe az ágazatközi ifjúsági feladatokban.....	19
A Társulás ifjúságpolitikájának célrendszere	19
Általános cél	19
Konkrét célok.....	20
Horizontális szempontok	21
CSELEKVÉSI TERV 2010-2011	23

"Nem az a feladatunk, hogy a felnövekvő generációnak meggyőződéseket közvetítsünk. Hozzá kell segítenünk, hogy a saját ítélőerejét, a saját felfogóképességét használja. Tanuljon meg a saját szemével nézni a világban..."
- Rudolf Steiner-

Bevezető

Az ifjúkor az életnek a serdülő- és felnőttkor közötti periódusa. Az út a gyermek- és serdülőkorból az ifjúkoron át a felnőttkorba több szálon futó, hosszú folyamat: az iskolai tanulmányok időszakától a független életmód, az önálló munka, a családi élet, összességében teljesen új életirány elkezdéséig vezet. Elsősorban a lelki és szociális érése időszaka, amely felnőtt státuszt eredményez, és amely által a fiatal már teljes jogú állampolgárként kapcsolódhat be a társadalmi folyamatokba és struktúrákba. Nem csak egy átmeneti korszak, de szervesen kapcsolódnak hozzá olyan fiziológiai és a pszichológiai változások, szocializációs folyamatok, illetve az önállóságot követelő választások is, mint a továbbtanulás, a szakmaválasztás és a párválasztás is.

Egyben sokoldalú kapcsolati háló időszakát is jelenti. A biológiai érésen túl a fiatal társas kapcsolataiban és a környezetében bekövetkező változások (család, oktatási rendszer, technológia) nyomán egy konstruktív, korlátokkal és lehetőségekkel járó és megszerzhető képességekkel jellemezhető korszak. Az egyéni tapasztalatok, életkörülmények, társadalmi tényezők jobban meghatározzák az ifjúkori személyiség alakulását, mint a veleszületett adottságok, hajlamok. Kétségtelen, hogy mindezek a tényezők kölcsönhatásban vannak egymással.

Az ifjúkor a szocializáció folyamatának döntő szakasza, s ezért különleges figyelmet érdemel. Annál is inkább, mert a társadalomba való beilleszkedés a jelek szerint ma több nehézséggel jár, mint régebben: a megnövekedett képzési idő, a társadalmi viszonyok bonyolultabbá válása, a gyakori szerepváltások szükségessége rendkívüli feladatok elé állítja a fiatalokat. Noha az ifjúsági életszakaszhoz különböző feladatok és normák tartoznak, a jövőbe és a felnőttkorba való átlépés már nem olyan világos és automatikus. Az egyenes vonalú életív fejlődése elveszítette lineáriságát és magától értetődőségét. A valóság, amelyhez a fiatal kapcsolódik, amelyben él, napjainkban szorosan összekapcsolódik a modern társadalom jelen helyzetével, és jövőjével. A „gyorsuló idő”, a sokféle változás szinte naponta újjászüli az ifjúság bizonytalanságérzetét.

Emiatt, valamint a szocializációs és felnőtté válási folyamat lezáratlansága folytán a „deviancia-jelenségek” az ifjúkorban gyakoribbak. Az ifjúság változási készsége is nagyobb.

Az ifjúsági korszak korábban kezdődik, mint régebben, viszont a munkanélküliség, a lakáshiány, a területi különbségek, az oktatás, a pályaválasztás, a társadalom gazdasági bizonytalansága meghosszabbították ezt az időszakot. Az élettársi kapcsolatba lépés és a házasságra lépés kora is kitolódott napjainkban.

Ifjúságpolitika

Az önkormányzatok ifjúságpolitikai munkájának legmagasabb szintű jogforrása az Alkotmány, amely többek közt kimondja, hogy államunk különös gondot fordít az ifjúság létbiztonságára, oktatására és nevelésére, továbbá védelmezi az ifjúság érdekeit. Emellett számos ENSZ egyezmény (Gyermekek Jogairól Szóló Egyezmény, Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozata, Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmánya, Gazdasági, Szociális és Kulturális Jogok Nemzetközi Egyezségokmánya, valamint az Oktatásban Alkalmazott Megkülönböztetés Elleni Küzdelemről Szóló Egyezmény) határoz meg olyan elveket és jogokat, amelyek érvényesüléséhez szükséges az önkormányzat támogató közege.

Az önkormányzatok ifjúságpolitikai tevékenységének elsődleges jogforrása az 1990. évi LXV. törvény a helyi önkormányzatokról, melynek 8.§-ában a települési önkormányzatok feladatai között a törvény – 1994 óta – felsorolja a gyermek és ifjúsági feladatokról szóló gondoskodást, valamint a gyermekvédelmi törvény, és a közoktatási törvény a két legfőbb vezérlő jogszabály.

A törvényi feladatnak megfelelően több önkormányzat kezdte meg, illetve folytatta a gyermek- és ifjúsági korosztályhoz tartozó lakosok, az egyének számára hozzáférhető tanácsadás megszervezését életviteli, érdek- és jogérvényesítési, pályaorientációs, családalapítási, munkavállalási, mentálhigiénés, szabadidő eltöltési kérdésekben, elsősorban civil szervezetek közreműködésével.

A rendszerváltást követően – és főleg az Európai Unióhoz való csatlakozás után – olyan gazdasági, társadalmi változások jöttek létre, ami új helyzetet és elvárásokat teremtettek a fiatalok számára. A legnagyobb változások a munkaerőpiac és foglalkoztatottság területén jelentkeztek, ami fokozott mértékben érintette az e területekre leginkább érzékeny ifjúsági korosztályt. Az országos szerepvállalás nem kielégítő mértéke és a lokális cselekvés az ifjúságpolitika területén szükségessé teszi, hogy a települési és megyei önkormányzatok elkészítsék saját koncepciójukat, egyfajta irányt mutatva és ezáltal megkönnyítve a korosztály társadalmi beilleszkedését, az önálló élet megkezdését.

Azokban az országokban, ahol a kormányzati szerepvállalás csökken, - hosszú távon Magyarországon is ez a tendencia érzékelhető - az ifjúságpolitikák jól megfigyelhető jellegzetessége az, hogy körülhatárolják az állam szerepét az ifjúsági ügyek területén. Ennek a szerepnek egy egészséges társadalomban a törvényi háttér, az önszerveződés lehetőségének és az anyagi források egy részének biztosítására kell korlátozódnia. A többi feladatot a helyi önkormányzatoknak és civil társadalomnak kell megoldania.

Az önkormányzatok ifjúságpolitikájának egyik kulcsszava az integráció. Ez a mi esetünkben két folyamatot kell, hogy lefedjen. Az ifjúságról való koncepciózus gondolkodás feladata, hogy garantálja a fiatalokkal, mint egésszel, mint komplex jelenséggel való foglalkozást, hogy ne csak mint egy társadalmi probléma hordozói jelenjenek meg. Ez az egyik integrációs folyamat.

A másik kapcsolódik a döntéshozatali mechanizmushoz. Ebben a dimenzióban az integráció azt jelenti, hogy a fiatalokat be kell vonni a helyi társadalmi döntésekbe és azok végrehajtásába. Ez esetünkben elsősorban azt jelenti, hogy a koncepció végrehajtásában a legfontosabb szerepet maguknak a fiataloknak, illetve szervezeteiknek kell szólni.

Az önkormányzatok ifjúságpolitikája elsősorban ágazati feladatokon keresztül valósul meg, úgymint oktatás, gyermekvédelem, sport, kultúra, közművelődés stb. Ebből következik, hogy az önkormányzatok az általuk fenntartott és működtetett intézményhálózaton, valamint a megyei költségvetésében szereplő célfeladat rendszeren keresztül fejtik ki ifjúsággal kapcsolatos tevékenységüket.

Kiindulópontok

A helyi jogszabály-alkotás gyakorlatában megtalálható a fiatalokat érintő egyes kérdések szabályozása:

- Szentes Város Önkormányzatának Ifjúsági Koncepciója és Cselekvési Terve - 136/2005.(VI.24.) Kt.
- Szentes Város Önkormányzatának Ifjúsági Cselekvési Terve 2008-2009 – 49/2008.(III.28.) Kt.
- Szentes Város Civil Stratégiája - 7/2005.(I.28.) Kt.
- Szentes Város Önkormányzatának Települési Esélyegyenlőségi Programja 5/2009.(I.30.) Kt.
- Szentes Város Önkormányzatának Közoktatási Esélyegyenlőségi Intézkedési terve 13/2008.(I.25.)Kt és 240/2008.(X.31.) Kt.
- Szentes Kistérség Többcélú Társulás Kistérségi Közoktatási Intézkedési Terve
- Szentes Kistérség Többcélú Társulás Közoktatási Esélyegyenlőségi Helyzetelemző, Intézkedési- és Akcióterve
- Szentes Város Önkormányzatának Közoktatási Intézkedési Terve 151/2008.(VI.27.) Kt.
- Városmarketing Koncepció 193/2008.(IX.26.) Kt.
- Szociális szolgáltatástervezési koncepció - 252/2004.(XII.17.) Kt.

- Közművelődési koncepció - 253/2004.(XII.17.) Kt.
- Sportkoncepció - 66/2004. (VII.02.) Kt.; 224/2008.(X.31.) Kt.
- Egészségmegőrző program - 156/2004.(VII.02.) Kt.
- Szentés Város Önkormányzata lakásgazdálkodási koncepciója - 193/2000.(XI.24.) Kt.
- Szentés város közbiztonsági és bűnmegelőzési koncepciója - 207/2003.(XII.19.) Kt.
- Intézkedési terv a város közterületein történő rongálások visszaszorítására - 159/2003.(IX.05.) Kt.

Illeszkedések

Az elmúlt évben megszületett a Nemzeti Ifjúsági Stratégia, valamint a Dél-alföldi Regionális Ifjúsági Stratégia munkaanyaga illetve jelenleg készül Csongrád Megye Ifjúsági Koncepciójának munkaanyaga, amelyek ifjúság szakmai tartalmának tekintetében szakmai konszenzus alakult ki.

A 2004-2005 évi városi ifjúságkutatások és vizsgálatok alapján, valamint a városi ifjúsági célok megvalósításához szükséges alapok megteremtése érdekében, 2005 évben Szentés Város Önkormányzata 136/2005 (VI.24.)Kt. határozatával elfogadta "Szentés Város Ifjúsági Koncepció"-ját, amelyhez figyelembe vette a 2005. évben kidolgozott "Ifjúsági Törvény" tervezetet. A Szentési Kistérség Többcélú Társulás többi települése jelenleg nem rendelkezik helyi ifjúsági koncepcióval és cselekvési tervvel.

A Szentési Kistérség Többcélú Társulásának Ifjúsági Koncepciója (továbbiakban: Koncepció) elkészítésekor első lépésként meg kell határozni azt a korosztályt, amelyet érint az „ifjúsági” jelző. Az ifjúsági korosztály felső határa 30 év. A kérdés másik része az, hogy a koncepció megalkotása előtt és alatt is mindig „ifjúsági koncepcióról” beszélünk, holott igazán helytálló megnevezés a „gyermek- és ifjúsági” lenne. A fent leírtakból kiindulva a gyermek- és ifjúsági korosztályt az alábbi csoportban határozhatjuk meg:

Gyermek- és ifjúsági korosztály	0-30 éves korig
Gyermek korosztály	0-13 éves korig
Ifjúsági korosztály	14-30 éves korig

A Koncepció a térségben eddig folyó tevékenység- és intézményrendszerhez illeszkedően, minden településen lefolytatott vizsgálat alapján, a fejlesztés alapelvei szerint határozza meg Szentési Kistérség Többcélú Társulása azon a döntéshozatali irányait, amelyek mentén az ifjúsági munka fejlődési tendenciái kibontakoztathatók. Támaszkodik az ifjúsági munka különböző területein folytatott vizsgálatokra, illetve a fiatalok és segítők által megfogalmazott problémák és igények elemzésére, melyet a VE-GA Gyermek és Ifjúsági Szövetség készített el rendezett problémalisták formájában, és csatolta hozzá minden érintett települési önkormányzat véleményét és vállalásait. A vizsgálati anyag "Ifjúsági igény és problémalisták a Szentési Kistérségben" címmel (továbbiakban: Problématérkép) a Koncepció mellékletében megtekinthető.

A Koncepció az Ifjúsági Törvény megszületéséig, illetve ennek elmaradása esetén 2013 évig határozza meg az ifjúsági terület térségi fejlesztési problémáit, lehetőségeit és középtávú céljait, a más tevékenység-területekre érvényes koncepciókkal összhangban.

A Koncepció alapján kerül meghatározásra 1-2 éves ciklusokra az Ifjúsági Cselekvési Terv, a konkrétan megvalósítandó feladatokkal, felelősök és határidők megjelölésével.

Alapelvek

➤ *Az ifjúság erőforrás.*

Alapvető fontosságú az ifjúságban rejlő erőforrások kibontakoztatásának és a korosztályok társadalmi integrációjának elősegítése.

➤ *Részvétel, önrendelkezés és önállóság.*

Az ifjúsági korosztályok tagjai és közösségeik, szervezeteik és önkormányzataik legyenek alakítói a róluk szóló döntéseknek, azok megvalósításának és értékelésének.

➤ *Szolidaritás és felelősség.*

A társadalom nem mondhat le az öngondoskodásról, ugyanakkor szereplői nem csak önmagukért, hanem nehezebb helyzetben lévő embertársaikért is felelősek.

➤ *Érvényesülés és értékkeremtés.*

Az ifjúság új értékek hordozója, teremtője, jelentős társadalmi erőforrás, érvényesülése a társadalmi értékmegújulás alapja.

➤ *Szubszidiaritás.*

Az ifjúságpolitikában a döntések átláthatóak, nyilvánosak kell, hogy legyenek és ott kell megszülessenek, ahol a lehető legközelebb vannak a döntés terheit viselőkhöz.

➤ *Esélyegyenlőség.*

A társadalom minden tagjának lehetősége legyen arra, hogy számára kedvező társadalmi pozíciót érjen el és hogy képességei, értékei, szándékai alapján, saját döntéseivel határozza meg a saját sorsát. Ehhez szükséges a feltételek, a bánásmód és a szolgáltatásokhoz való hozzáférés egyenlősége.

➤ *A magyarság és az európaiság megélése.*

Kulturális hagyományaink átörökítése, valamint az Európai Unió és az Európa Tanács által deklarált társadalom és ifjúságpolitikai érték- és célrendszer megjelenítése.

➤ *Környezettudatos szemlélet.*

Biztosítani kell a környezeti, a gazdasági és a társadalmi fenntarthatóságot.

A szentesi kistérség bemutatása

A jogszabályok lehetőséget adnak arra vonatkozóan, hogy a lakosság hatékonyabb és hatásosabb ellátása, továbbá az egyenlőbb esélyek megteremtése érdekében a települési önkormányzatok társulások útján tegyenek eleget kötelező feladataiknak.

A szentesi kistérség a dél-alföldi régióban, Csongrád megye északkeleti részén fekszik. Természetes határai a Tisza és a Hármaskörös Ny-ról illetve É-K-ről. A keleti és déli oldalon Békés megyével, valamint a hódmezővásárhelyi statisztikai kistérség településeivel szomszédos, annak közigazgatási határai képezik a kistérség határát.

A kistérség egyetlen városa és egyben központja Szentes, körülötte hét település helyezkedik el: Árpádhalom, Derekegyház, Eperjes, Fábiánsebestyén, Nagytőke, Nagymágocs és Szegvár.

A térséghez legközelebb fekvő nagyobb kulturális és gazdasági centrum Szeged.

A kistérség lakossága a 2009. január 1-i állapot szerint 43.497 fő volt, ami Csongrád megye lakosságának 10,21 %-át teszi ki. A kistérség területe 813,88 km², a megye területének 19,09 %-a. Népsűrűsége átlagosan 53,44 fő/km², ami a megyei átlagtól (99,84 fő/km²) jóval alacsonyabb. (1. táblázat)

A kistérség lakosságának 7,5 %-a a települések külterületi részein él.

A Szentes Kistérség Többcélú Társulásához tartozó települések területe, népessége, népsűrűsége 2009. január 1. (Forrás: KSH, ÖM)

Település	Terület (km²)	Állandó népesség (fő)	Népsűrűség (fő/km²)
Árpádhalom	45,20	557	12,32
Derekegyház	53,79	1743	32,40
Eperjes	73,93	595	8,05
Fábiánsebestyén	71,73	2222	30,98
Nagymágocs	75,08	3210	42,75

Nagytóke	54,68	466	8,52
Szegvár	86,22	4904	56,88
Szentes	353,25	29800	84,36
Kistérség összesen:	813,88	43.497	53,44
Megye összesen:	4.263	425.632	99,84

1. táblázat

A kistérségek megállapításáról, lehatárolásáról és megváltoztatásának rendjéről szóló 244/2003. (XII.18.) Korm. rendelet értelmében létrehozott kistérség területfejlesztési-statisztikai területi egység, amelyben a 8 ide tartozó település intézményesült formában is együttműködik a Szentes Kistérség Többcélú Társulása keretein belül.

Természeti adottságok

Természetföldrajzi viszonyait tekintve a kistérség az Alföld déli részén a Tisza bal partján, a Tisza és Körös találkozásától D-K-re fekszik. Geomorfológiai szempontból jellegzetesen sík terület, mely geotermikus energiában rendkívül gazdag.

Földrajzilag két jellegzetes alföldi középtáj területéhez tartozik. Eszerint az Alsó-Tiszavidék és a Körös-Maros köze része, ami meghatározza a táj karakterét.

Védett természeti kincse a Körös-Maros Nemzeti Parkba tartozó cserebökényi szikes puszta.

Településszerkezet

A vidék ősi idők óta lakott terület. Az időszakos elnéptelenedéseket követően azonban mindig újra benépesült. Az elpusztult települések neveit ma a határrészek viselik, vagy az újratelepült rész vitte tovább a nevet.

A központi település Szentes, Tisza parti város. Karéjos elhelyezkedéssel fogják körbe a községek és a külterület. A térségben a települések egymástól nagy távolságokra fekszenek, lakosság számukhoz képest nagy területűek, ezért népsűrűségük alacsony. A külterületi lakott területek közigazgatási szempontból valamelyik településhez tartoznak.

A térség hagyományosan tanyás térség. Az egyedülállóan magyar, magányos településforma elterjedtségét az is kifejezi, hogy már 1986-ban tanyás térséggé nyilvánították. A hagyományos tanyavilágon kívül mezőgazdasági üzemi lakótelepek, zártkert területek, külterületi lakott hely elnevezésekkel találkozunk, ami jelzi az úgynevezett belterületen kívülséget, de azt is, hogy ott jelentős számban élnek emberek.

Demográfiai adatok

A demográfiai viszonyok átalakulásának általános tendenciája a fejlett országokban, hogy az alacsonyabb születési ráták és az élettartam növekedésének együttes eredményeként a társadalmak öregszenek. Ez nem magyar sajátosság, az Európai Unióban 2000 és 2020 között a 65 és 90 év közötti korosztály aránya az össznépességen belül 16%-ról 21%-ra emelkedik, míg a 15 és 24 év közötti korosztályé 11%-ra esik vissza. Ez a mennyiségi különbség idősök és fiatalok között minőségi változást eredményez majd a generációk közti kapcsolatokban. Ennek a kihívásnak csak az egyik aspektusa a szociális juttatási rendszerekre nehezedő pénzügyi nyomás. Nemcsak a fiatalok és szüleik, vagy nagyszüleik közti szolidaritás gyakorlásának új módozatait kell kitalálni, de meg kell szervezni a generációk közti kapcsolatépítést és kapcsolattartást, miközben a társadalmak alapvető változásokon mennek keresztül.

A népesedési jelenségek alakulását az úgynevezett tiszta demográfiai eseményeken kívül a gazdasági, társadalmi, kulturális, szociálpolitikai tényezők és az orvostudomány eredményei, a népegészségügy helyzete is befolyásolja. Ugyanakkor a gazdaságban mindig egy adott területen élő népesség termeli meg a javakat, jelenik meg fogyasztóként, az oktatási, a szociálpolitikai, az egészségügyi és egyéb

szolgáltatások igénybevevőjeként. Ezeknek a területeknek a tervezése ezért nem nélkülözheti a demográfiai viszonyok elemzését.

Korcsoportos bontás – állandó népesség adatállománya 2008. év

	Korcsoport			Összesen
	0-18 éves	19-60 éves	61-110 éves	
Árpádhalom	103	324	130	557
Derekegyház	271	1068	404	1743
Eperjes	77	325	193	595
Fábiánsebestyén	417	1318	487	2222
Nagymágocs	561	1773	876	3210
Nagytőke	80	276	110	466
Szegvár	945	2899	1060	4904
Szentes	5652	17594	6554	29800
Összesen	8106	25577	9814	43497

2. táblázat

A gyermek és ifjúsági korosztály korcsoportos bontásában

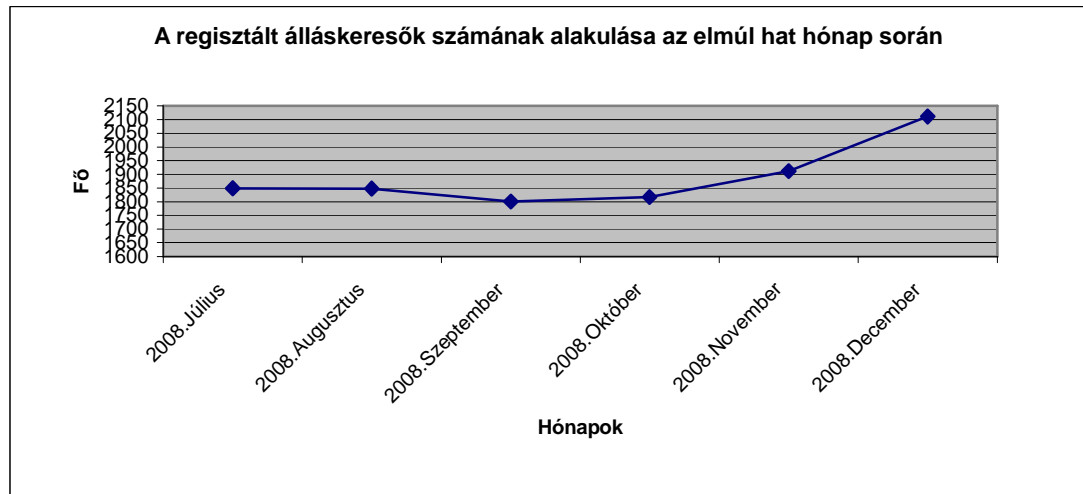
	Korcsoport			Össz-lakosság
	0-18 éves	14-30 éves	Összesen	
Árpádhalom	65	121	186	557
Derekegyház	183	376	559	1743
Eperjes	48	119	167	595
Fábiánsebestyén	292	460	752	2222
Nagymágocs	379	630	1009	3210
Nagytőke	49	105	154	466
Szegvár	629	1093	1722	4904
Szentes	3794	6590	10384	29800
Összesen	5439	9494	14933	
Összesen				43497

3. táblázat

A fenti adatok azt mutatják, hogy szinte minden település (így egyben a kistérség) népességének csak kb. 1/3 része a gyermek és ifjúsági korosztály, ami igazolja a tendenciát. A népesség elöregedő.

Munkanélküliség a kistérségben

A Problématérkép vizsgálatának alapján néhány kivétellel szinte minden település problémalistájának élén a helyi/térségi munkalehetőségek szűkössége, hiánya áll. Ennek megfelelően célszerűnek látszik elsőként a kistérség munkaügyi szempontú áttekintése.

I. A munkaerő-piaci helyzet bemutatása

4. ábra

A regisztrált állás keresők számának jelentős növekedése volt megfigyelhető 2008. év végén. A csökkenés elsősorban a különböző közhasznú, illetve közmunkaprogramok elindulásának tudható be.

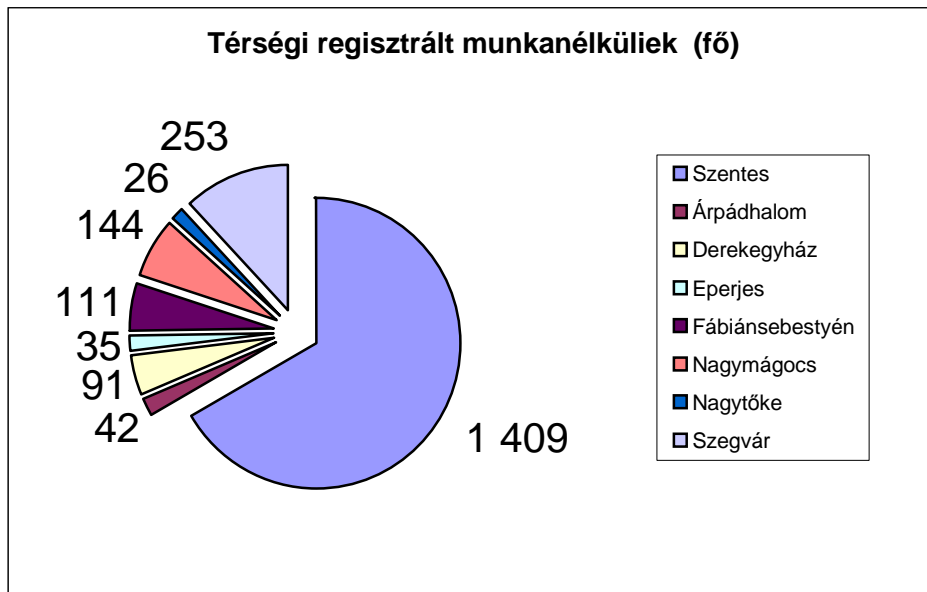
II. A kirendeltséget felkeresők tartalmi elemei, összetétele

Szentes és térsége 2008. december havi fontosabb számadatai a következők:

A regisztrált állás keresők száma 2111 fő, amely 200 fő növekedést jelent a megelőző havi értékhez képest (2008. november hónap → 1911 fő). Munkanélküli ellátásban 817 fő részesült (+ 123 fő).

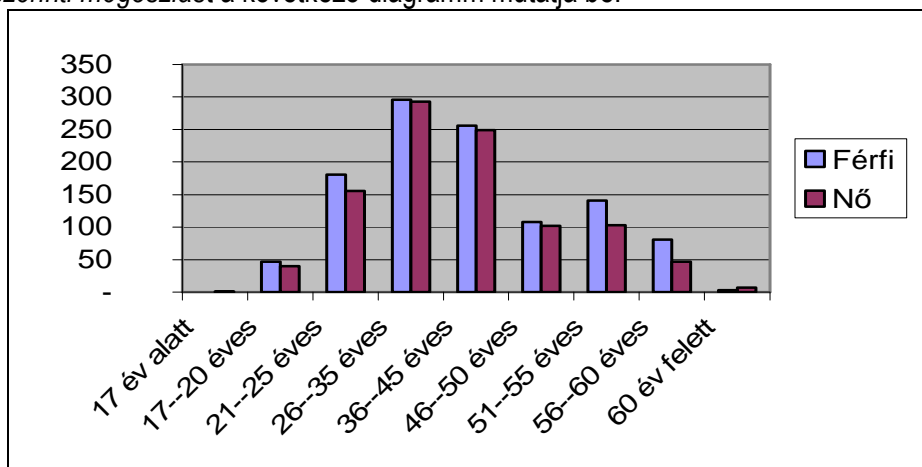
Szentes és az egyes települések értékei folyamatosan változnak(tak). Különösen szembetűnő változások figyelhetők meg települési vonatkozásban: a kisebb települések érzékenyebben reagálnak a munkaerő-piac változásaira.

A térségi állás keresők regisztrációjának alakulását december hónapban az alábbi diagram szemlélteti:

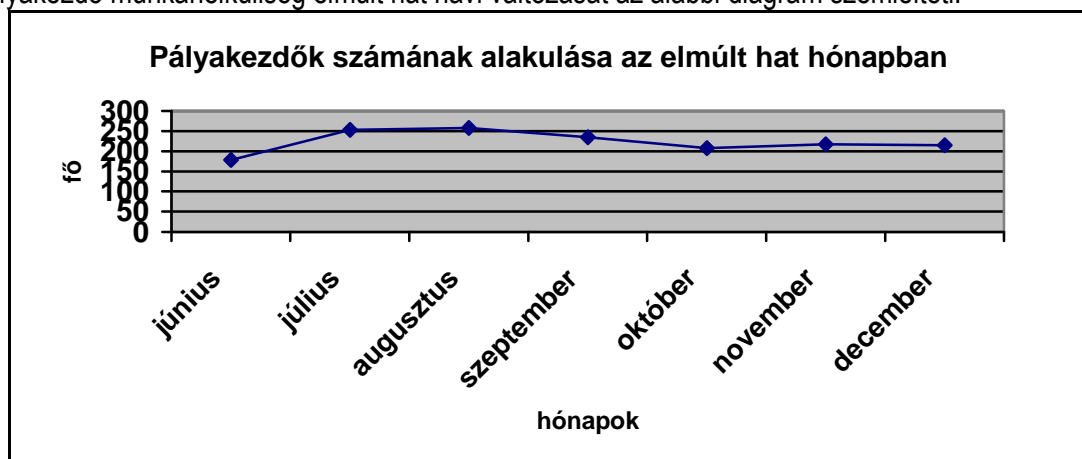
5. ábra

Az életkor szerinti megoszlást a következő diagramm mutatja be:

6. ábra

A pályakezdő munkanélküliek még mindig jelentős részét képezik a munkanélküliek számának. A pályakezdő munkanélküliség elmúlt hat havi változását az alábbi diagram szemlélteti.

7. ábra

A havi számadatok tekintetében az előző hónaphoz képest csökkenés tapasztalható (215-217= 2 fő).
Nemenkénti vonatkozásban a pályakezdők női—férfi aránya 45,6— 54,4 %.

Korosztályukat megvizsgálva a 20-24 évesek vannak döntő többségben (174 fő – 80,9 %).

Iskolai végzettségüket tekintve a legmagasabb létszámban a szakközépiskolát végzett fiatalok vannak (70 fő –32,6 %).

A pályakezdők elhelyezkedési esélyei kedvezőbb lehetőségekkel nyilvánulnak meg a különféle támogatási programok útján. A nagyobb létszámmal megjelenő pályakezdők munkaerő-piaci érvényesülése mindezek ellenére több hónapos lefutású.

A Problématérkép alapján kirajzolódó főbb problématerületek

Főbb tartalmi elemek

- Gyakorlatilag nem szerepel a listákban olyan elem, amelyben a fiatalok saját tevékenységükkel elégszámú ki igényüket illetve kezelnék saját problémájukat. Ez a hasonló kistérségi vizsgálatokhoz képest is egyedi jellemző. (Ennek másik oldalaként tűnik ki az anyagokból az önkormányzatoknak illetve az intézményeknek az a - jobbra sikertelen - igyekezete, hogy ők csináljanak megfelelő programokat a fiataloknak.)
- A városokhoz képest lényegesen közvetlenebbül nyomasztja már a tizenéveseket is az, hogy kevés a munkalehetőség és úgy érzik, hogy a falujuknak nincs igazán fejlődési lehetősége.
- Általánosnak mondható problémák a sportolási lehetőségekkel kapcsolatos gondok. Igény lenne a szélesebb és minőségibb kínálatra.
- Általánosnak mondhatók a közösségi terekkel és programkínálatokkal kapcsolatos problémák illetve igények. (Miközben többször is elismerik azt, hogy maguk sem tudják igazán, hogy mire is volna szükségük és hogy a "nekik" szervezett programok jelentős részén alacsony szintű a részvételük.)
- Szintén általánosnak mondhatók a kulturált és fiataloknak való szórakozóhelyek hiányával kapcsolatos problémák.
- A listák jelentős részében jelennek meg a különböző falunapok, amelyeken a fiatalok is szívesen részt vesznek, sőt feladatokat is vállalnak, vállalnának. Ezekből többet is igényelnének.
- Ezekkel illetve a sportolással kapcsolatban merülnek fel - általában utalásszerűen - a más községekkel való kapcsolatok lehetőségei, igényei is.
- Több községben is megjelenik a fiatalok gondjaként az, hogy a településük nem eléggé használja ki a természeti adottságait, szépségeit illetve nem eléggé óvja ezeket..

Tágabb értelmezési keret

A fiatalok szocializációjának a falu más feltételeket biztosított, mint a város. A falu egészében is egy egységes közösségi tér volt, jól áttekinthető - többek között rokoni - kapcsolati hálóval.

Ezen identitás intézményes alkotói voltak a nagyobb gazdaságok, az iskola, a hitélet, a hivatalok, a piac (a boltok), a kocsmák és más intézmények. A családok és a falu identitása között szoros, egymást erősítő kapcsolat állt fenn.

Az individualizáció összetett folyamat-rendszere megbontotta a hagyományos családmódot, miközben kibontakozott a falvak átalakulása is, alapvetően gazdasági, gazdálkodási okokból.

Ezek eredményeként megkezdődött a természetes falusi közösség-láncok bomlása illetve a falu világába is betört az eddig megszokottól eltérő értékek, példák, minták, hiedelmek sokasága. Az átalakuló falu a saját identitását ott tudta a legjobban megőrizni, ahol egyrészt képes volt a térségi kapcsolatainak kiszélesítésére, fejlesztésére, másrészt pedig legalább meg tudta őrizni a saját intézményeit és azok együttműködését (önkormányzat és hivatala, óvoda, iskola, művelődési ház illetve könyvtár, egyházak, sportkörök). Ez utóbbihoz mindinkább nélkülözhetetlen autonóm civil szervezetek léte, amelyek a saját tevékenységeikben hozzák létre a községi identitás új elemeit. A művelődési intézményeknek ma már egyértelműen két alapjuk van. Az egyik a civil szférával való

együttműködése, a másik pedig az iskolával vagy/és egy községi ifjúsági szerveződéssel való együtt munkálkodása.

Miközben a falusi identitásnak és megújulásának mindinkább meghatározó intézménye a falusi művelődési ház illetve könyvtár maradt, felmerül a következő kérdés. Megvan-e, meglesz-e mögötte a civil szféra, valamint az iskolai háttér vagy/és -különösen ez utóbbi hiányában - a falu valamilyen szinten és összetételben szervezett illetve önszervező tizen-, huszonéves ifjúsága?

A kistérségi intézményesülés folyamatában - a város központi szerepének erősödésével - természetesen elengedhetlenné válik az ifjúsági humán-infrastruktúra térségi szintű intézményesülése is.

Következtetések

Egy település/térség megtartó erejéhez nem csak a fejlett infrastruktúra járul hozzá erőteljesen, hanem az erős kapcsolati háló, a kisközösségek, az aktív helyi közösségi lét. Ennek érdekében nem elég, ha csupán az önkormányzatok tesznek erőfeszítéseket. A legfontosabb a lakosság cselekvő részvétele vágyainak megfogalmazásában, saját igényeinek kielégítésében. Egyes tevékenységek megszervezése gyakran nem feltétlenül csak anyagi forrást igényel, hanem közösségi összefogást. Ezalatt egyaránt érthetünk szomszédsági/települési/települések közötti/térségi együttműködést.

Szentes Kistérség Többcélú Társulása

A Szentes Kistérség Többcélú Társulása (a továbbiakban: Társulás) 2004-ben alakult meg. A települések közötti együttműködés a szentesi kistérségben évtizedes múltra tekint vissza. Az 1996. évi területfejlesztési törvényt megelőzően a kistérség önkormányzatai az együttműködést az Árpád Kistérség-fejlesztő Önkormányzati Egyesület keretén belül indították el. A törvény által meghatározott területfejlesztési intézményrendszernek megfelelően később megalakították a Szentes és Térsége Területfejlesztési Önkormányzati Társulást.

Ezt a szervezetet váltotta fel 2004-ben a többcélú társulási formában megalakult Társulás, amelynek működési kereteit a települési önkormányzatok többcélú kistérségi társulásáról szóló 2004. évi CVII. törvény határozza meg.

A Társulásnak a 244/2003. (XII.18.) Korm. rendelet által lehatárolt szentesi kistérség valamennyi települése a tagja. A 8 társult település Árpádhalm, Derekegyház, Eperjes, Fábiansebestyén, Nagymágocs, Nagytőke, Szegvár és Szentes.

A Társulás döntést hozó szerve a Társulási Tanács, amelyet a Társulás tagjainak polgármesterei alkotnak. A Társulási Tanács minden tagja azonosan egy-egy szavazattal rendelkezik.

A Társulási Tanács a területfejlesztésről és a területrendezésről szóló 1996. évi XXI. törvény (a továbbiakban: Tft.) 10/G. § (1) bekezdése alapján a kistérségi fejlesztési tanács Tft. 10/C. § (1) bekezdésében meghatározott feladatait is ellátja.

A Társulási Megállapodás szerint a Társulás az alábbi feladatkörbe tartozó közszolgáltatások biztosításához kapcsolódó és térségi együttműködést igénylő egyes feladat- és hatáskörök ellátásáról gondoskodik:

- A közoktatásról szóló 1993. LXXIX. tv. 20. § (1) bekezdésének a.) és b.) pontjában meghatározott intézmények fenntartásával összefüggő egyes feladatok
- Közös gondoskodás legalább két pedagógiai szakszolgálati feladat szervezéséről és ellátásáról térségi szinten
- Gondoskodás egyes gyermekjóléti intézmények közös fenntartásáról

- Központi orvosi ügyelet közös szervezése
- Nyilvános könyvtári feladatok magasabb színvonalú ellátásának közös szervezése
- A hatályos jogszabályok szerinti belső ellenőrzési feladatok ellátásának biztosítása
- Közigazgatási ügyintézés korszerűsítése
- Szociális alapszolgáltatási feladatok ellátása
- Szociális intézményi feladatok ellátása
- Kistérségi területfejlesztési feladat- és hatáskörök ellátása

A kistérségi szintű oktatási intézményrendszer

A Problématérképen megjelenő információk azt mutatják, hogy a kistelepülések életében jelentős probléma a helyi oktatási intézmények hiánya, vagy megszűnése, ill. az, hogy emiatt gyermekeiknek Szentesre, Fábiansebestyénre, Gádorosra kell bejárniuk, ill. középiskolába még távolabbra. Ez hosszabb távon a népességcsökkenéssel is összefüggésbe hozható. Maguk a fiatalok nem tartják a községi gondjaikhoz tartozónak az iskolát, jellemzően nem fonódik egybe a falvak szabadidős, kulturális és sportélete az iskoláéval.

A Szentesi Kistérség óvodai és iskolai ellátása

A kistérség a településeket tekintve 9 óvodában (és Szentesen a városban a székhely óvodákon kívül további 9 önkormányzati fenntartású tagóvodában és egy egyházi óvodában is), illetve 7 általános iskolában (és azok tagintézményeiben) biztosítja a lakosság részére a nevelő – oktató tevékenységet.

Szentes város oktatási palettáját gazdagítják a megyei és minisztériumi fenntartású középiskolák (a gimnáziumban többek között irodalmi-drámai tagozat, továbbá építészeti, közgazdasági, ügyviteli, gépészet, elektrotechnika, távközléstechnika, informatika, mezőgazdaság, élelmiszeripar szakmacsoportok – képzések), egy megyei fenntartású gyógypedagógiai intézmény, egy katolikus általános iskola és egy református általános iskola. Mindezek mellett a településen működik a Szentesi Önkormányzat önként vállalt feladatoként működtetett kollégiuma, alapfokú művészeti iskolája, továbbá az Egységes Pedagógiai Szakszolgálat, valamint más fenntartású művészeti iskolák is. Ez a széles kínálat sokszínű, gazdag lehetőségeket tartalmaz, hiszen valamennyi intézmény egyéni sajátos profilt igyekszik kialakítani. Az így létrejött intézményrendszer a térség lakosainak biztosítani tudja a szabad iskolaválasztás lehetőségét gyermekeik adottságainak, képességeinek, vallási hovatartozásainak figyelembe vételével.

Ha a kistérség településeinek iskolai ellátottságát vizsgáljuk, akkor azt tapasztalhatjuk, hogy két községben – Eperjesen és Nagytőkén – nincs általános iskola, ezeken a helyeken csak óvoda működik. Árpádalmán és Derekegyháza az óvodákon kívül az általános iskolai tagintézményekben az 1–4. évfolyam oktatása történik. Az elmúlt néhány éves időszak egyik fő jellemzője az intézményfenntartó társulások, illetve a többcélú közoktatási intézmények, valamint térségen túlnyúló intézményfenntartó társulások megalakulása.

A kistérségen belül a középiskolák csak a térség központjában, Szentesen működnek, ugyanakkor alapfokú művészeti oktatás Szentesen kívül Szegváron is történik.

A tanulásban akadályozott, illetve az értelmükben akadályozott gyermekek és tanulók nevelése – oktatása Szentesen valósul meg.

Egységes Pedagógiai Szakszolgálat

A kistérségi települések közigazgatási területén a pedagógiai szakszolgálati feladatokat Szentes Város Egységes Pedagógiai Szakszolgálat elnevezésű intézménye látja el 2005. április 1. napjától.

A kistérségi települések igényeit, továbbá szakmai szempontokat figyelembe véve, a kistérségi szolgáltatás egy 2005. április 1-jétől újonnan létrehozott intézményben, 17 szentesi, illetve 12, egyéb

településen kialakított feladat-ellátási helyen valósul meg. A központi intézmény gondoskodik az egész kistérségben folyó szakmai munka szervezéséről, koordinálásáról, ellenőrzéséről és adminisztrációval kapcsolatos feladatok segítéséről.

Az új közoktatási intézmény a Szentes Város Önkormányzata intézménye, a Terney Béla Kollégium épületében került kialakításra. Az intézmény új, központi székhelyre történő költözése 2005. szeptember 5-étől megvalósult és eredményesen működik.

Az Egységes Pedagógiai Szakszolgálat intézményének munkája révén városi és kistérségi szinten gondoskodik a közoktatásról szóló törvény 88.§ (2) bekezdésében és e törvény 34.§ d.), e.) és h.) pontjában rögzített nevelési tanácsadásról

és logopédiai ellátásról, emellett 2006. január 1-jétől Szentes város területén gyógytestnevelési feladatokat is ellát.

Ugyanez az intézmény gondoskodik az utazó gyógypedagógusi hálózat működtetéséről is a fejlesztésekre szoruló sajátos nevelési igényű tanulók, gyermekek megsegítésének céljából.

Az intézmény szakemberei összességében éves szinten közel 1000 gyermek, tanuló szakszolgálati ellátását, szűrését, iskolaérettségi vizsgálatát végzik el.

A kistérség 4 önkormányzata iskolabusz üzemeltetésével, illetve iskolabusz szolgáltatás vásárlásával – pedagógusi felügyelettel – biztosítja a gyermekek, tanulók biztonságos utaztatását a lakóhely és a közoktatási intézmény között (Derekegyház, Eperjes, Fábiansebestyén, Nagytőke önkormányzatai).

A kistérségi szintű közművelődési intézményrendszer

A kistérségi közművelődési intézményrendszer és az ifjúság

A Problématérképen kiemelt szerepet kapott a rendezvények, kulturális programok hiánya, vagy nem kielégítő volta, annak ellenére, hogy a térség minden településén működik művelődési ház. Érdekes ellentmondás, hogy a fiatalok saját tevékenységükkel nem kívánják kielégíteni saját ilyen irányú igényeiket, az önkormányzatok és művelődési házak által nekik szervezett programokon viszont alacsony szintű a részvételük. Falunapokon szívesen megjelenének, feladatokat vállalnának a szervezésben, megvalósításban.

Ebből következik, hogy a személyes bevonódás, a részvétel erősítése lenne a legsürgetőbb - közösségfejlesztői – feladat. Ebben fontos szerepet játszhatnak a meglévő vagy létrejövő közösségi terek, melyek alapvető ismérvei, hogy többségében közösségi alapon szerveződő programok töltik meg, és nem passzív befogadáson alapuló rendezvények. Ilyen események összehozása gyakran nem is igazán pénzkérdés. Ide kapcsolható a Problématérképen kirajzolódó markáns vonulat, amely a közösségiséget hiányolja (a felbomlott régi közösségek helyett nem jöttek létre új, cselekvő kapcsolati hálóak).

A szentesi kistérség valamennyi településén van a helyi önkormányzat által fenntartott, közművelődési célt szolgáló épület (művelődési ház, könyvtár, stb.).

A helyi önkormányzatoknak kötelező feladatuk a *muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről* szóló 1997. évi CXL. törvény alapján a közművelődési feladatok ellátásához szükséges közművelődési intézmény vagy közösségi szintér biztosítása, illetve azok tárgyi feltételeinek biztosítása.

Ennek a feladatának az ellátási színvonalát azonban jelentősen befolyásolja az önkormányzat költségvetési lehetősége, valamint a helyi kultúrafogyasztási szokások is.

Napjainkban a kultúra fogyasztás szempontjából az ifjúság a legaktívabb korosztály. A szaporodó új típusú kulturális intézmények, rendezvények célcsoportjai sok esetben az ifjúsági korcsoportba tartozók. A modern kultúra közvetítő eszközökkel, a digitális kultúrával a gyermek és ifjúsági korosztályok korán

megismerkednek, használatuk, alkalmazásuk számukra sokkal természetesebb, mint az idősebb generációknak.

A 2009. január 1-i adatok szerint a kistérség 43.497 fős lakosságának 34,33%-a (14.933 fő) tartozik a gyermek és ifjúsági (0-30 éves kor) korosztályba. Ez a kulturális területen szerepet vállalóknak egy sajátos igényekkel jelentkező és igen heterogén célcsoportot jelent

Mivel az ifjúság szempontjából az átadott kultúrának és az aktív kultúra fogyasztásnak jelentős a szerepe a kulturális szféra szereplőinek véleménye is lényeges szempont a koncepció kialakítása során.

A kulturális szakemberek hangsúlyozzák, hogy a kultúra alakítóknak jelentős figyelmet kell fordítani arra, hogy az ifjúság kulturális tevékenységeit milyen módon befolyásolják. A közvetített magatartás- és életmód minták, a kultúra ismeret, annak elevevége, vagy az anyanyelv használata szempontjából meghatározó az igényes mintaadásra való törekvés. A kreatív és minőségi kulturális fogyasztás ösztönzése és segítése. Ehhez kapcsolódóan ki kell emelni az elfogadás előtt álló Nemzeti Ifjúsági Stratégia célrendszerében „Az ifjúsági korosztályok és közösségeik érvényesülésének elősegítése” specifikus célon belül nevesített kulturális fejlesztési célt, amely: „A kulturális fogyasztás és a kultúrában valós részvétel színvonalának javítása, a területi különbségek csökkentése, az infokommunikációs ellátottság javítása, az interkulturális környezetben való helytállás, együttműködés segítése.”

A kulturális szféra szereplői is hangsúlyozták a kistérségi kulturális szféra partnerségének szükségességét az ifjúság kulturális fejlesztésében. Az ifjúság helyi identitásának, kötődésének érdekében a helyi kultúrafogyasztás (pl.: közösségi terek, programok, stb.) lehetőségeinek fejlesztését.

Művelődési házak

A kistérség művelődési házai az intézményrendszer átalakulása ellenére még mindig a legismertebb kultúrák közvetítő intézmények és közösségi terek. Szerepük kiemelkedő a helyi kulturális rendezvények szervezésében, illetve lehetőséget biztosítanak a helyi lakosság szervezett keretekben folytatott rendszeres kulturális tevékenységi formáinak és találkozási alkalmainak lebonyolításához. A művelődési házak nyújtják a lakosság legnagyobb része számára a kultúrához való hozzáférés lehetőségét.

- A kistérségi művelődési házak a lehetőségeikhez mérten jellemzően az alábbi tevékenységeket végzik: Alkotóművészeti közösségek, csoportok (művészeti, népművészeti és tárgyi) működésének, bemutatkozásának színterei,
- képzések, tanfolyamok, szakkörök, klubok, civil szervezetek alkalmainak helyszínei;
- ismeretterjesztő és szórakoztató rendezvények, alkalmak szervezése.

A szentesi kistérség valamennyi településén van a helyi önkormányzat által fenntartott, közművelődési célt szolgáló épület. Önálló intézményként azonban csak Szentes működtet kulturális intézményt.

Nagymágocson a művelődési ház az Általános Művelődési Központ keretén belül működik.

Fábiánsebestyén és Árpádhalom szintén ÁMK keretein belül látja el közművelődési feladatát, ahol az árpádalmi művelődési ház tagintézményként működik.

A többi településen a művelődési házakat az önkormányzat szakfeladatként működteti.

A települések nagyságának is köszönhetően különösen élénk közösségi élet folyik a szentesi és szegvári művelődési házakban.

A művelődési házak, illetve a közösségi színterek épületei eltérő színvonalúak, többségében az elmúlt rendszerben épült, leromlott állagú épületek, elavult, hiányos berendezéssel, illetve technikai felszereltséggel.

Színházterem, előadóterem

A kistérségben önálló színház nem működik. A számos színpadi produkciónak helyet adó szentesi Tóth József Színházterem a Petőfi Szálló felújítása miatt nem működik.

A művelődési házak minden településen rendelkeznek kisebb-nagyobb belső színpaddal is, de a feltételek és a technikai háttér behatárolja a színpadi produkciók lehetőségeit.

Szentesen a művelődési házak mellett elsősorban a Megyeháza Konferencia és Kulturális Központban, a Lajtha László Alapfokú Művészeti Iskola és Hangversenyközpont hangversenytermében, valamint a Városi Könyvtárban van lehetőség kulturális rendezvények, előadások bemutatására.

Két településen (Fábiánsebestyén, Szentés) van a közösségi szinten kívül szabadtéri színpad, ezek mobil felszereltségűek. A Szentési Művelődési Központ rendelkezik mobil színpaddal, amelyet városi köztéri rendezvények mellett a Megyeháza Konferencia és Kulturális Központ szezonális szabadtéri rendezvényein is használnak. A községekben jelentős igény mutatkozik mobil színpadok iránt, de forráshiány miatt ezek beszerzésére még nem nyílt lehetőség, ezért jelenleg ezt az önkormányzatok a mobil színpadok kölcsönzésével tudják kezelni.

Könyvtárak

A könyvtári feladatellátás biztosítása az önkormányzatok kötelező feladata, ezért különböző formában a kistérség valamennyi települése gondoskodik róla.

A kistérség székhely településén a könyvtári feladatokat a Szentés Városi Könyvtár Non-profit Közhasznú Kft. látja el. A 2009 előtt Kht. formában működő szervezet a Városi Könyvtár és a Gyermekkönyvtár üzemeltetése mellett jelentős kistérségi feladatokat is felvállalt.

2009. január 1.-től a kistérség 4 községében (Derekegyház, Eperjes, Nagytőke, Szegvár) a könyvtári feladatok ellátása mozgókönyvtári formában történik. A mozgókönyvtári szolgáltatásokat ezeken a településeken a Kft. látja el az önkormányzatok által biztosított szolgáltatási helyeken, helyi könyvtárosok együttműködésével. Emellett a Kft. valamennyi községre kiterjedően Könyvtár-ellátási Szolgáltató Rendszert működtet, szakmai segítségnyújtást biztosít. Árpádhalom, Fábiánsebestyén, illetve Nagymágocs a könyvtári feladatokat ÁMK keretében működő intézményegységek fenntartásával biztosítja.

A könyvtári szolgáltató helyek 4 településen a művelődési házakkal egy épületben működnek. Az épületek fizikai állapotára vonatkozó értékelés a könyvtárak esetében is elmondható. Technikai felszereltségük Szentés kivételével jelentős fejlesztésre szorul.

Az olvasáskultúra ápolásában a települési könyvtárak tevékenységét – kiegészítik a kistérségi közoktatási intézményekben működő iskolai könyvtárak. Fábiánsebestyénben a községi könyvtár a helyi iskolában üzemel, Árpádhalmon nincs iskolai könyvtár, ott a községi könyvtár végzi ezt a fajta szolgáltatást.

Múzeumok, kiállítóhelyek

A múzeumok sorából kiemelkedik Szentesen a Koszta József Múzeum. A Csongrád Megyei Múzeumok Igazgatósága által működtetett múzeum a megye második legnagyobb gyűjteményét őrzi. Jelentősége a kistérség határain jelentősen túlmutat.

A szentesi Megyeháza épületében működő központ és tárlat mellett a Múzeum a kistérségben további 5 kiállítóhelyet üzemeltet. (Szentesen a Péter Pál Polgárház, a Fridrich Fényírda, és a Csallány Gábor Kiállítóhely, Szegváron pedig a Falumúzeum és a Szélmalom mutatja be a térség kulturális emlékeit.

Emellett önkormányzati és egyéb szervezetek fenntartásban további kiállítóhelyek is működnek. A képzőművészeti kiállítóhelyek közül legismertebb Szentesen a Művelődési Központ által működtetett Városi Galéria, de a Református Nagytemplom Galériája és a Városi Könyvtár is rendszeresen rendez kiállításokat. Nagymágocson az ÁMK kezelésében helytörténeti gyűjtemény működik (Felicián Atya Helytörténeti Gyűjtemény). Szentesen az elmúlt évtizedek gazdasági életéhez kapcsolódóan is több bemutatóhelyet alakítottak ki (vízügyi, kórház-történeti, stb.).

A korábban tárgyalt művelődési házak valamennyi településen egyben kiállítóhelyként is funkcionálnak. Községi szintéren rendszeresen szerveznek kiállításokat, illetve lehetőséget biztosítanak különböző alkotók bemutatkozására.

Levéltár

Szentesen a felújított Megyeháza épületében működik a megyei fenntartású Csongrád Megyei Levéltár. Szentési Levéltára a város rangos – szintén a kistérség határain túlmutató jelentőségű - kulturális és tudományos intézménye. A Levéltár őrzi Csongrád vármegye, Szentés város, valamint a volt járások és a megyebeli községek XVIII. századtól keletkezett régi iratait, emellett jelentős térkép-, plakát- és

fotógyűjteménnyel, történelmi szakkönyvtárral rendelkezik. A megye és a város történetét bemutató legértékesebb dokumentumok a Levéltár Állandó Kiállításán megtekinthetők.

Mozi

A kistérségben már csak egyetlen mozi működik. Szentesen a Művelődési Központ által működtetett Őze Lajos Filmszínház. A közelmúltban felújított mozi nem számít premier mozinak, jelenleg a hét 5 napján 2-2 filmet vetít.

A mozgókép kultúra ápolásában a szentesi Városi Könyvtár is fontos szerepet vállal. A könyvtár NAVA Pont (Nemzeti Audiovizuális Archívum), szolgáltató hely, ahol lehetőség van a hazai játékfilm archívumhoz való hozzáférésre mely tartalmazza a televíziók és rádiók magyar gyártású és magyar vonatkozású műsorait.

A kistérségi szintű gyermekkorú lakosságot érintő szociális intézményrendszer

Szentes Kistérség Többcélú Társulása a Társulási Megállapodás szerint vállalta - a települési önkormányzatok többcélú kistérségi társulásáról szóló 2004. évi CVII. tv. 2. § (1) a pontjában meghatározott feladatok közül a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény szerinti alábbi gyermekjóléti intézmények közös fenntartásáról való közös gondoskodást a szentesi kistérség településeinek közigazgatási területén.

A Társuláshoz tartozó települések közigazgatási területén a felsorolt gyermekjóléti szakellátási feladatokat kezdetben a Szentes Város Önkormányzata által fenntartott Szentesi Családsegítő Központ igénybevételeivel látta el, 2005. április 1. napjától.

Családsegítő Központ keretében ellátott feladatok

(Családok Átmeneti Otthona, Gyermekek Átmeneti Otthona, Helyettes Szülői Hálózat)

A Családok Átmeneti Otthona, a Helyettes Szülői Hálózat és a Gyermekek Átmeneti Otthona mindösszesen, egyidejűleg 63 fő elhelyezését teszi lehetővé. Az ellátási formák széles köre a szakemberek és a rászorulóknak számára is lehetőséget nyújt arra, hogy az egyéni élethelyzetekhez, problémákhoz igazodóan a legmegfelelőbb ellátást választhassák, ami a tapasztalatok alapján gondozás hatékonyságára is jótékony hatással van.

Az intézmények a szolgáltatásaikat minimális szakmai létszámmal (6-6 fő), de megfelelő szakmai színvonalon biztosítani tudták. Tárgyi eszközök fejlesztésére, valamint a szabadidős, és fejlesztő tevékenységekre pályázatokból, illetve adományozók jóvoltából került sor.

Ez évtől a Gyermekek Átmeneti Otthona létszáma egy konyhai kiegészítő alkalmazásával egészült ki, mivel a Kollégium elköltözését követően az étkeztetést továbbra is biztosítani kell.

2006. január 1-től intézményfenntartó társulási formában a kistérség nyolc települési önkormányzata által létrehozott "Szentesi Kistérség Önkormányzatainak Gyermekvédelmi Szakellátási Intézményi Társulása" a feladat szakmai ellátója. Az ellátási formák széles köre a szakemberek és a rászorulóknak számára is lehetőséget nyújt arra, hogy az egyéni élethelyzetekhez, problémákhoz igazodóan a legmegfelelőbb ellátást választhassák, ami a tapasztalatok alapján a gondozás hatékonyságára is jótékony hatással van.

Gyermekek Átmeneti Otthona

Az otthon 23 fő elhelyezését biztosítja, nemcsak gyermek, hanem otthontalanná vált anya is igénybe veheti az ellátást. Az intézménybe való felvételtől minden esetben egy bizottság döntött (melynek tagjai az intézmények szakmai vezetői, és amennyiben a család alapellátás keretében már gondozott volt, akkor az esetfelelős családgondozó, ennek hiányában a Gyermekjóléti Szolgálat szakmai vezetője), a szülő vagy a gyermek önkéntes jelentkezése után elvégzett környezetanulmányt követően.

Az intézmény munkatársai az ellátottak életét úgy szervezték meg, hogy otthonos körülmények között biztosítva legyen számukra a nyugodt légkör, érezzék magukat biztonságban, fejlődjenek egyéni

képességeik, kapjanak segítséget hátrányaik leküzdéséhez, legyen természetes számukra az egészséges életmód.

Az ellátás tartalmát minden esetben az adott családra szabott szakmailag megalapozott, a szülő lehetőségeit szem előtt tartó megállapodásban rögzítették, a veszélyeztetettségi tényezők megszüntetésére a gyermekjóléti szolgálat családgondozójával gondozási-nevelési tervet készítettek.

Családok Átmeneti Otthona

Az intézmény 33 férőhelyén egyidejűleg 8 család átmeneti elhelyezését és gondozását tudja megoldani. Az egész évben folyamatos nyitva tartás mellett a sokrétű szakmai munkát 6 fő végzi. A 6, illetve 12 hónapos elhelyezés alatt az intézmény a családoknak főzési-étkezési, mosási, tisztálkodási lehetőséget biztosít. Az intézmény pszichológiai, jogi, szociális, és mentálhigiénés segítséget nyújt, továbbá az egyénre szabott bánásmódot, az intézményen belüli közösségi élet szervezését biztosítja. Segítséget ad a családi és társadalmi kapcsolatok ápolásában és a hivatalos ügyek intézésében.

Az esetek többségében hiába áll rendelkezésre több havi albérleti díj, ha a család kisgyermekes, vagy cigány származású, a tulajdonosok azonnal visszautasítják, további nehézség, hogy a tulajdonosok nem kötnek szerződést az albérlőkkel, így azok lakhatási támogatásra sem válhatnak jogosulttá.

A lakhatás tartós rendezésekor további problémát okoz az egyedülálló, gyesen lévő, többgyermekes édesanyák kigondozása. Sajnos jövedelmi helyzetükben nem tudnak olyan változást előidézni, amely egy albérlet hosszú távú fenntartását tenné lehetővé.

Megállapítható, hogy pozitív változásokat azokban a családokban lehet elérni, ahol mindkét szülőnek tartós munkahelye van, ahol vannak segítő családtagok, illetve segítő kapcsolatok is mozgósíthatók a problémák rendezéséhez. Ezekben az esetekben, bérlakásról, tartós albérletről, de önálló házvásárlásról, illetve építkezésről is be lehet számolni.

Helyettes Szülői Hálózat

A helyettes szülő az a személy vagy rendezett család, aki egy másik – az átmenetileg nehéz helyzetbe jutott – család gyermekét otthonába fogadja, és képes biztosítani azt a gondoskodást, amit a vérszerinti szülők pillanatnyilag nem tudnak nyújtani.

A Szentesi Kistérségben gondos kiválasztás után három olyan család tevékenykedik, akiket egy országos felkészítő program keretében arra képezték ki, hogy ezekben - a szülők és gyermekek számára egyaránt nehéz - helyzetekben képesek legyenek a gyermekek fogadására, gondozására.

A Helyettes Szülői Hálózat működtetése csak abban az esetben és csak addig jár kiadással, míg a gyermeket a helyettes szülő az otthonában gondozza.

A kistérségi szintű egészségügyi intézményrendszer

Az egészségügy szolgáltatásait az emberek életük során igénybe veszik (születés, betegség, halál stb.). A polgárokért vállalt felelősség fokmérője valamennyi társadalomban a születés és halál előtti gondozás (gondoskodás). Az egészségügy intézmény-rendszerének orvostechikai felszereltsége és magas képzettségű szakemberek ellátottságának fejlettsége meghatározza egy-egy ellátott terület népességének egészségi állapotát is. Az ellátórendszer profiljának a megelőzés felé kellene tolnia a gyógyítás felől. A kistérség egészségügyi ellátórendszere szakmai szempontokból lefedi a kistérség területét. Szentés város közigazgatási területén 13 házi orvosi és 6 házi gyermekorvosi körzet működik. A kistérség településein jelenleg 8 fő házi orvos látja el a feladatokat. Az orvosok rendelkezésre állási ideje hétköznapokon 7–15 óráig.

Szentés Kistérség Többcélú Társulás 2007. óta működteti az OMSZ-al kötött együttműködés alapján a Központi Ügyeletet. Ebben a közös feladatellátásban Fábiansebestyén Község nem vesz részt, mivel a település önállóan oldja meg az ügyeleti ellátást.

A Mentőállomáson hétköznap felnőtt ügyelet 15 órától 07 óráig, szombaton –vasárnap–ünnepnap 07-07-ig működik. Gyermekügyelet hét közben 15–17-ig, szombat-vasárnap-ünnepnap 9–11-ig a

Mentőállomáson, a fennmaradó ügyeleti időben pedig a dr. Bugyi István Kórház Gyermekosztályán működik.

A sürgősségi ellátás igazi biztosítéka a 2009. januárjában átadásra került Légimentő Bázis, mely az Egészségügyi Minisztérium és a Dél-alföldi régió településeinek összefogásával valósult meg és segíti a hatékony és gyors mentést.

A lakosság gyógyszer ellátását Szentesen 8, a településeken 3 gyógyszertár biztosítja. A többi településen fiókgyógyszertár áll a betegek rendelkezésére.

A gyógyszertárak ügyeleti rendszere is változott 2008. év végén, melytől a szentesi 8 patika heti váltásban készenléti ügyelettel biztosítja az ellátást.

Városi és kistérségi szinten működik a Drogambulancia és Addiktológia 2005. évtől. 2006. november 3. óta az elterelés mindhárom típusa elérhető a kistérségi lakosság számára. Szolgáltatások és tárgyi feltételek vonatkozásában tovább fejlődött a Pepita Macska Drog és Alkoholmentes Ifjúsági Klub. E területen a korábbi évekhez viszonyítottan jelentős pozitív irányú változások történtek.

Az Addiktológia és Drogambulancia, a Családsegítő Központ és az ellátás területén tevékenykedő civil szervezetek - Vöröskereszt, Nosza-NoNe Közösségi ellátás-, és az önszorgító csoportok AA, Ametiszt Csoport együttműködésük protokolljainak és az ellátás hatékonyságának növelése érdekében közös projektet indított a rászorulóknak minél hatékonyabb ellátása érdekében.

A fenti információknak a Problématérképpel való összevetése során kiderül, hogy az intézményrendszer viszonylag jól lefedi a térség igényeit. Gondot leginkább az okoz, hogy a kistérségek legtöbbjén nincs már helyben oktatási és kulturális intézmény, így hiányzik a közösség-szervező erő is. Valamint a továbbtanulás során elkerülő fiatalok a munkahelyek hiánya miatt nem térnek vissza szülőhelyükre, a népesség ezáltal is egyre fogy, és egyfajta spirál alakul ki.

Ehhez kapcsolódik még a községek lakóinak a közösségi közlekedéssel való elégedetlensége. A buszközlekedés a gyerekek és fiatalok iskolába járásához, szabadidős és szórakozási tevékenységéhez, munkába járásához elengedhetetlen. Minősége meghatározza mindezeket a színtereket.

A Társulás szerepe az ágazatközi ifjúsági feladatokban

A Társulás az ifjúság helyzetének javítását, társadalmi integrációjának segítségét helyi közügynek tekinti. Érdekelt abban, hogy a térség népességmegtartó ereje növekedjen a fiatal és a fiatal felnőtt korosztályok körében is. Az ifjúsággal kapcsolatos felelősségvállalásában elsőbbséget élveznek a kötelezően ellátandó feladatok. Többfeladatot elsősorban az előzőek hatékonyabb és hatásosabb megvalósítása és a koncepcióban megfogalmazott célok elérése érdekében vállal. Az önként vállalt feladatok végrehajtása nem veszélyeztetheti a kötelezően előírt feladatok és hatáskörök ellátását. A koncepcióban megfogalmazott célok megvalósítása során együttműködik a fiatalokkal és szervezeteikkel, valamint a helyi társadalom többi szereplőjével és szervezeteivel. A koncepcióban lefektetett elvek alapján támogatja a társadalmi, egyházi és civil szervezeti célok elérését segítő tevékenységet.

A Társulás ifjúságpolitikájának célrendszere

Általános cél

A Társulás az ifjúsági koncepció megalkotásával és végrehajtásával hozzá kíván járulni a szentesi kistérségben élő fiatalok önállóvá válásának segítéséhez, társadalmi integrációjának megvalósulásához, a térség megtartó erejének növeléséhez. Sajátos eszközeivel és erőforrásaival

támogatni kívánja a fiatalokat és közösségeiket abban, hogy képessé váljanak egyéni és közösségi szinten az egyéni és gazdasági, társadalmi kihívások megválaszolására.

Konkrét célok

1. A korszerű tudás, a piacképes szakmai képzettség megszerzésének segítése, a sikerességet garantáló képességek, készségek és kompetenciák erősítése

A fiatalok egyre több időt töltenek el az oktatásban. A formális tanulás keretei kialakultak, működésük rendeletekben szabályozott. Az ifjúsági koncepciónak nem tárgya az iskolarendszerű oktatásra, szakképzésre vonatkozó feladatok meghatározása. Ugyanakkor a szükséges tudás, a készségek, képességek megszerzésében egyre nagyobb szerepet tölt be az iskolarendszeren kívüli informális tanulás. A nonprofit szervezetek szerepe óriási a nem-formális (iskolán kívüli) tanulásban és az alulról érkező kezdeményezések megvalósításában. A koncepció elő kívánja segíteni, hogy az oktatási rendszer hatékonyabban járuljon hozzá a társadalmi hátrányok csökkentéséhez, az esélyegyenlőség növeléséhez, a formális és az informális tanulás határintézményei kialakuljanak, és javuljanak az informális tanulás feltételei, a művészet és sport általi nevelés lehetőségei pedig erősödjenek.

2. Foglalkoztatás, munkaerő-piaci integráció segítése

A munkába állás kulcsfontosságú lépés a fiatalok életében, hozzásegíti őket, hogy megtalálják helyüket a társadalomban, anyagi függetlenséget érjenek el és megvalósítsák egyéni céljaikat. A konkrét munkalehetőségek hiánya munkanélküliséget, marginalizálódást, a társadalom szegmentálódását eredményezi. A tartós munkanélküliek között a fiatalok aránya felülreprezentált. A foglalkoztatás, a tartós munkába helyezés elősegítése különösen fontos a hátrányos helyzetű fiatalok, (pályakezdők; tartós munkanélküliek; szakképzetlenek, és nem piacképes szakmával rendelkezők, több generációs munkanélküliséggel küzdő családok, stb.) számára.

A kilencvenes években komoly szemléletváltás történt Európában a társadalmi hátrányokkal küzdők segítségének céljaiban és formáiban. Az alkalmazkodás helyett egyre inkább a meglévő képességek hasznosításának igénye, az integráció került előtérbe. A hangsúly áthelyeződött a passzív munkaerő-piaci rendelkezésekről – a segélyezésről – az aktív megoldásokra. Az aktív megoldások előnyben részesítése, az egyéni igények alapján összeállított, holisztikusan értelmezett szolgáltatások, vagyis a többfunkciós megközelítési stratégiák a legtöbb országban kiemelt helyen szerepelnek, mind civil, mind döntéshozói szinten. Cél, hogy egyénre szabott tervek alapján segítsék a hátrányos helyzetű emberek integrációját a társadalmi élet különböző szintjeire.

3. A kulturált szabadidő eltöltés feltételeinek javítása, az egészséges életre motiválás, egészségfejlesztés

A fiatalok a szabadidő felhasználás és a kulturális aktivitás tekintetében differenciált csoportokat alkotnak. Túlnyomó részük átlagosan napi 2-3 óra szabadidővel rendelkezik. Akik nyilvános helyekre járnak szabadidejükben, azok között meghatározó a szórakozóhelyek látogatása. A kulturális aktivitás a kulturális javak fogyasztása tekintetében az ifjúság is egyre inkább szegmentálódik. Kisebb csoportjukra jellemző a magas aktivitás, az elitkultúra intézményeinek látogatása, a kulturális termékekhez való magas hozzáférési szint. A szélesebb csoport kulturális aktivitása alacsony, a kulturális intézmények használata elenyésző és formális. Ha teret akarunk engedni a fiatal önállóságának, akkor valóban és egészségesen teret kell adnunk: azaz biztosítani kell helyet, eszközöket, információt, tudnivalót, valamint döntési lehetőséget, felelősséget számukra.

E felismerés mentén kezdtek a világon előtérbe kerülni a fiatalok informálását, tájékoztatását, közösségi szerepvállalását segítő szolgáltatások. Új intézményformaként jelent meg az ifjúsági közösségi tér, mely a fiatalok közösségi szükségleteire próbál válaszokat adni a közösségfejlesztés, közösségi szociális munka eszköztárával.

Cél már a fogantatástól kezdve biztosítani az egészséges és tartalmas élet lehetőségét mindenkinek.

4. A fiatalok társadalmi részvételének, aktív közéleti szerepvállalásának segítése

Az otthon, a barátok, az iskola, a munka és a szabadidő fontos szerepet töltenek be a fiatalok életében. De e csatornák nem elég hatékonyan közvetítik a közéletben való szereplés, részvétel lehetőségét a fiatalok felé és nem ösztönzik kellően a közéleti ügyek iránt érdeklődésüket. A fiatalok eredményes részvételét segítő képességek fejlesztése is kiemelt jelentőségű a sikeres életvezetés és döntéshozatal szempontjából. Ez több a politikai döntésekben való részvételnél, hiszen az élet teljességére kiterjedő megnyilvánulás és egyfajta létforma is. Az ifjúsági munka, az ifjúsági szervezetek és azok tevékenységének támogatása, elősegítése célravezető, mivel ezek lehetőséget teremtenek a fiataloknak a részvételre és a cselekvésre. Az ifjúsági munka egyik célja, hogy a fiatalok aktív állampolgárokká váljanak, hiszen az aktív szerepvállalás megjelenik mind az ifjúsági munka tartalmának meghatározásában, mind magában a cselekvésben, a megvalósításban is. *A részvétel a gyerekek és a fiatalok állampolgári joga, és aktív állampolgárság csak gyakorlat révén születhet.*

5. Hozzájárulás a fiatalok európai polgárrá válásához és a társadalmi problémáinak megoldásához

Az európai polgárrá válás lényege, az emberek aktív viszonyba kerülnek a közvetlen és tágabb környezetükkel, és ne csak a környezetet hasson rájuk aktívan, hanem ők is hassanak a környezetükre. Napjainkban az európai fiatalok európai szemléletű oktatása társadalmi és gazdasági szükséglet, illetve kulturális örökségükhöz való jogaik érvényesítésének egyik megnyilvánulása. Szükség van arra, hogy az ifjúság felkészüljön az európai polgári szerepre. Ezáltal lehetőség nyílik a fiatalok számára, hogy formálhassák saját jövőjüket. A valódi értelemben vett polgári életre való felkészítés kiterjed kulturális, oktatási, társadalmi és gazdasági nevelésre is, legyen az informális vagy formális jellegű.

Horizontális szempontok

Az ifjúsági koncepció végrehajtása során érvényesíteni kell az itt meghatározott horizontális szempontokat, értékeket és alapelveket. A horizontális szempontoknak meg kell jelennie a koncepció végrehajtását szolgáló projektek, tevékenységek minden szakaszában: a tervezésben, a megvalósításban és az értékelésben egyaránt.

1. Esélyegyenlőség

Az esélyegyenlőség legáltalánosabb értelemben azt fejezi ki, hogy a társadalom minden tagjának lehetősége van arra, hogy kedvező társadalmi pozíciókat érjen el, és képességei, értékei, szándékai alapján saját döntésével határozza meg saját sorsát.

2. Részvétel

A fiatalok részvétele a közösségi ügyekben lehetőség, hogy teljes életet éljenek helyi közösségükben. Ez alapvető feltétel, ha aktív szerepet kívánnak játszani a társadalmi változásokban. Segítséget nyújt a társadalomba való beilleszkedésükhöz, elősegíti a változtatás igényét, a felelős gondolkodást, a megoldások keresését. A társadalom feladata megteremteni a feltételeket ahhoz, hogy a fiatalok részt vállalhassanak az őket érintő döntésekben.

3. Környezettudatos szemlélet

„A fenntartható fejlődés olyan fejlődés, amely kielégíti a jelen szükségleteit, anélkül, hogy veszélyeztetné a jövő nemzedékek esélyét arra, hogy ők is kielégíthessék szükségleteiket”. A fenntartható fejlődésnek ezért három, egyenrangú pillére a gazdaság, társadalom és a környezet harmonikus fejlesztése.

4. Szubszidiaritás elve

Az ifjúsági koncepció érvényesítése során érvényesíteni kell a szubszidiaritás elvét. Az önkormányzat részt vesz és alapvető felelősséget vállal a koncepció végrehajtásáért, de a konkrét végrehajtását azon a szinten és azzal a szereplővel kell megszervezni, ahol az érintettek és érdekelték leginkább jelen vannak, a legtöbb információ áll a rendelkezésre, az adott feladat végrehajtására kompetenciával, személyi, tárgyi és anyagi eszközökkel rendelkeznek.

A koncepcióban foglalt feladatok megvalósítása csak a fiatalok aktív közreműködésével érhető el. Szükséges, hogy fiataljaink bekapcsolódjanak a község közéletébe annak érdekében, hogy önmaguk helyzetén javítani tudjanak. Fontos, hogy a ma fiatalságát megtanítsuk a feladatok megoldására, ehhez azonban a települési intézmények, civil szervezetek összehangolt tevékenysége szükséges.

CSELEKVÉSI TERV 2010-2011

Az ifjúság erőforrás: hosszú távú befektetés.

Egy térség akkor lehet sikeres, ha az ott élő emberek, fiatalok jól érzik ott magukat, közösségeket alkotnak és a problémákra közösen keresik a választ. Az ifjúsági munkának nagy szerepe és feladata van abban, hogy a fiatalok erősebben kötődjenek településükhöz, térségükhöz és a helyi identitásuk kialakuljon, megerősödjön: így fejlesztését sokan tekintik sürgős feladatnak. Fontos, hogy a fiatalok magukénak érezzék a helyi döntési folyamatokat, azokba betekintést nyerjenek, hozzászólhassanak és tevékeny szerepet vállaljanak a térség egyedi arculatának kialakításában.

Az „élhetőség” fogalma nem csak az infrastruktúrát, a szép épületeket, járható utakat, megfelelő ellátási rendszert jelenti, hanem olyan helyi mikro- és kisközösségek létét és működését, amely miatt érdemes éppen itt élni, és nem másutt.

Az összetett helyi ifjúsági munka tevékenységi rendszeréhez tartozik célzatos ifjúságpolitikai cselekvési terv kidolgozása és megvalósítása; ifjúsági referensek vagy ifjúságsegítő szakemberek foglalkoztatása; a fiatalok életkörülményeinek elősegítésére létrehozott támogatási alapok biztosítása, ifjúsági közösségi szinterek létrehozása vagy biztosítása; ifjúsági információ és tanácsadás nyújtása; a fiataloknak szóló speciális ifjúsági szolgáltatások kialakítása, fiatalok közösségi aktivitását ösztönző közösségfejlesztő folyamatok elindítása; ifjúsági képviselői formák elfogadása és bevonása; a településen belüli és települések közötti együttműködések kialakítása; kapcsolatteremtő, együttműködést segítő, helyi nyilvánosságot teremtő és közösségi beszélgetések indukálása.

A fentiek szellemében és a Koncepció hosszú távú céljainak megvalósítása érdekében a Szentesi Kistérség Többcélú Társulása Cselekvési Tervet készített. A Terv keretterv.

A Társulási Tanács külön határozatokban állapítja meg a térségi adottságoknak megfelelően az ifjúsággal kapcsolatos részletes feladatokat és kötelezettségeket, valamint a forrást.

1. A fiatalokat képessé kell tenni alkalmazkodni a gyorsan változó körülményekhez, hogy tisztában legyenek a piac elvárásaival és ehhez igazodva válasszanak képzési területet. Segíteni kell a pályaorientációt és szakemberek bevonásával lehetőséget kell teremteni a fiatalok számára a minél szélesebb körű információszerzésre; zökkenőmentes átmenetet kell teremteni a fiatalok számára a képzésből a munka világába. Esélyegyenlőség bármilyen egyenlőtlenség esetén; nemzetközi és regionális ifjúsági és szakmai együttműködési formák támogatása; segíteni kell a fiatalok formális tanulása mellett a non-formális irányú kiteljesedését.
 - a) Teljes körű tájékoztatást kell megvalósítani, hogy a fiatalok pályaválasztási és pályakezdési nehézségeit minimalizálni, döntéseiket segíteni lehessen. Ezt elősegíti évente pályaválasztási börzék szervezése, ahol szakközépiskolák, gimnáziumok és szakképző intézmények mutatkoznak be, s a Megyei Munkaügyi Központ alkalmazottjai pályaválasztási tanácsadással állnak a fiatalok rendelkezésére.

Felelősök: kistérségi társulási iroda

Közreműködők: ifjúsági koordinátorok, térségi középiskolák, ifjúsági információs pontok

Határidő: folyamatos

Pénzügyi források: pályázati források önerővel kiegészítve

- b) Önkéntes munka elismertetése, népszerűsítése

Felelősök: intézményvezetők, Önkéntes Pont

Közreműködők: ifjúsági koordinátorok, intézményi dolgozók, önkéntesek

Határidő: folyamatos

Pénzügyi források: pályázati források önerővel kiegészítve

- c) Non-formális nevelési rendszer napi gyakorlattá tétele a fiatalok fejlődése érdekében: A nem formális nevelési irány bevonása mind az egészségnevelő/egészségfejlesztő, mind a személyiségfejlesztő, mind a kommunikációs, mind az emberjogi, társadalmi folyamatokba.

Felelősök: ifjúsági koordinátorok, Szentesi Ifjúsági és Diák Önkormányzat

Közreműködők: pedagógusok

Határidő: Folyamatos

Pénzügyi források: társadalmi munka és pályázati források, önkormányzati pedagógus továbbképzésre elkülönített keret.

2. A térség megtartó erejének egyik legfőbb biztosítéka a jól működő helyi kisközösségekhez tartozás. Ahhoz, hogy ezek a helyi civil szerveződések jól működhessenek, az önkormányzatok erkölcsi és anyagi támogatása szükséges. A költségvetési lehetőségek függvényében érdemes mérlegelni minden településnek azt, hogy minden eszközeivel segítse e szervezetek pályázati tevékenységét (pályázatiírási segítség, önerő-alap, likviditás biztosítása). Ez a tevékenység ugyanis a kis befektetés mellett lényegesen nagyobb hozadékkal bír: mind anyagi források, mind a megtartó erő tekintetében.

Felelősök: polgármesterek és jegyzők

Közreműködők: települési polgármesteri hivatalok

Határidő: 2010. december 31.

Pénzügyi források: pályázati források

3. A Társulási Tanács támogatja az ifjúsági szervezetek létrejöttét, fejlesztését, a fiatalok önszerveződéseit, újszerű kezdeményezéseit; fiatalok sajátítsák el a település ügyeivel való foglalkozást, tanulják meg a közös érdekérvényesítés sikeres eljárás módját, fejlesszék állampolgári képességeiket; fiatalok egyenlő eséllyel vegyenek részt a demokratikus folyamatokban. Ennek érdekében a települési önkormányzatok áttekintik a 20 éves „Szentesi modell” kistérségi kiterjesztésének lehetőségeit.

Felelősök: kistérségi társulási iroda,

Közreműködők: SZIDÖK, VE-GA Gyermek és Ifjúsági Szövetség

Határidő: 2011. december 31.

Pénzügyi források: Pályázati források.

4. Minden település megvizsgálja annak lehetőségét, hogy pályázati források függvényében településenként státuszt és közösségfejlesztői (és egyéb) képzést biztosít egy fő ifjúsági szakembernek helyben. Ahhoz, hogy az ifjúsági munka jól működhessen a fiatalok aktív közreműködésével, legfontosabb, hogy olyan képzést kapjanak, mely által képesek lesznek erre a feladatra. Az ifjúság által megbízott vezető legyen jelen és működjön közre az ifjúságot érintő döntések előkészítésében. Az ifjúsági vezető képzése legyen folyamatos feladat.

Tevékenységi köre kiterjed a következőkre:

- szervezi és elősegíti a településen működő formális és informális ifjúsági közösségek, szervezetek tevékenységét és koordinálja azokat.
- Elősegíti az Alkotmányban, a gyermekeket és az ifjúságot érintő jogszabályokban rögzített jogok és köteleességek megismertetését és érvényre juttatását.
- Támogatja és elősegíti az ifjúság önszerveződését.
- Kezdeményezi és koordinálja a fenti tevékenységet érintő megyei, regionális, országos és nemzetközi szintű kapcsolatokat.

- Összekötő kapocs az Önkormányzatok és az ifjúsági szervezetek között, képviseli mindkettő érdekeit, egyeztet közöttük.
Fontos, hogy az ifjúsági koordinátor olyan személy legyen, akit a fiatalok elfogadnak, tekintélye van, megérti és kezelni tudja problémáikat.

Felelősök: polgármesterek

Közreműködők: civil szervezetek

Határidő: 2010. december 31.

Pénzügyi források: pályázati források önkormányzatok és civil szervezetek részére

5. A munkába állás, az első otthonteremtés és a családalapítás összefügg, melyeket a Társulási Tanácsnak és a helyi önkormányzatoknak minden lehetséges eszközzel támogatnia kell; foglalkoztatáspolitikai, lakáspolitikai eszközök bevonásával törekedni kell a munkahelyteremtésre, a fiatalok munkába való bevonására, és az elvándorlásuk megakadályozására.
 - a) alternatív munkahely-teremtési lehetőségekre irányuló pályázati források maximális kiaknázása;
 - b) civil szervezetek erőforrásainak mozgósítása, pályázati aktivitásuk ilyen irányú elősegítése;
 - c) Nagymágocs önkormányzata munkahelyteremtés és a fiatalok otthonteremtése érdekében ingyen vagy minimális díj ellenében üresen álló épületeket, közművesített telkeket biztosít.

Felelősök: polgármesterek és jegyzők

Közreműködők: civil szervezetek

Határidő: folyamatos

Pénzügyi források: pályázati források önkormányzatok és civil szervezetek részére.

6. Az egészséges testi-lelki fejlődés és szocializáció érdekében a fiataloknak lehetőséget kell biztosítani szabadidejük hasznos eltöltéséhez. Támogatni kell a fiatalok önkifejezését és kreativitását szolgáló kezdeményezéseket. A szabadidő tartalmas eltöltése, a kulturális rendezvények nem csupán a szellem és a test táplálékaként foghatók fel, hanem alternatívaként is a nem kívánt szabadidő eltöltési formákkal szemben; preferálni kell az egészséget támogató és a tartalmas értéket nyújtó programokat. Támogatni kell a hagyományörzésre irányuló rendezvényeket, programokat; az aktív és hasznos ifjúsági élethez megfelelő közösségi tereket kell biztosítani; fejleszteni kell a jelenlegi közösségi és ifjúsági tereket, az ifjúság igényeinek és elvárásainak minél teljesebb körű megfelelésére.
 - a) (Ifjúsági) közösségi terek fejlesztése;
 - b) ifjúsági információ célcsoporthoz való eljuttatása;
 - c) fiatalok bevonása a települési programok szervezésébe, a programok „ifjúsági vonulatának” segítségükkel történő kiterjesztése.
 - d) Fábiansebestyén és Nagymágocs önkormányzata a közösségi kezdeményezéseket anyagilag is támogatja.

Felelősök: polgármesterek

Közreműködők: ifjúsági koordinátorok, művelődési házak, Sportközpont, Szentesi Ifjúsági és Diák Önkormányzat, civil szervezetek

Határidő: folyamatos

Pénzügyi források: önkormányzati és civil pályázati források, közművelődési intézmények költségvetése

7. A testi, szellemi egészség a legfőbb érték, ezért erősíteni kell a tudatosabb megjelenítését, amelyhez megfelelő motivációt és kommunikációt kell alkalmazni. Tudatosítani kell a

fiatalokban az egészségmegőrzés, egészségfejlesztés és betegségmegelőzés fontosságát; esélyt kell teremteni a fiataloknak, hogy képessé váljanak produktív életstílus kialakítására; a sportolás alternatíva a káros szenvedélyek ellen, támogatni kell az egészséges életmód szemléletének meghonosítását kiemelten a hátrányos helyzetű csoportok tekintetében; az egészséges élet alapja a tiszta környezet, ezért érzékennyé kell tenni a fiatalokat a környezet- és természetvédelmi tudatos gondolkodásra.

- a. Tömegsport népszerűsítése,
- b. alternatív és extrém sportlehetőségek kínálatának bővítése;
- c. drogprevenció;
- d. alkohol és drogmentes szórakozóhelyek kialakítása, fejlesztése;
- e. felvilágosító kampányok és kampányrendezvények szervezése.

Felelősök: Sportközpont és Szentesi Családsegítő Központ

Közreműködők: ifjúsági koordinátorok, civil szervezetek, informális ifjúsági csoportok

Határidő: folyamatos

Pénzügyi források: intézményi és civil pályázati források.

8. Nemzetközi ifjúsági kapcsolatok szélesítése testvértelepülések, európai uniós országok felé – nemzetközi ifjúsági cserékben való részvétel szorgalmazása.

Felelősök: kistérségi társulási iroda

Közreműködők: ifjúsági koordinátorok,

Határidő: folyamatos

Pénzügyi források: pályázati források

Az **ifjúsági cselekvési terv hatályossága:** a helyi ifjúsági cselekvési terv a 2010-2011 évi feladatok végrehajtására, felelősök kijelölésére, az ifjúsággal kapcsolatos szolgáltatások fejlesztésére irányul, hatályos Szentés Kistérség Többcélú Társulása Társulási Tanácsa általi elfogadás napjától 2011. december 31-ig, illetve az újabb cselekvési terv elfogadásának napjáig.

ZÁRADÉK:

A Konceptiót és Cselekvési Tervet Szentés Kistérség Többcélú Társulása Társulási Tanácsa 2009. szeptember 24-i ülésén 55/2009. (IX.24.) SZKT. határozatával jóváhagyta.

Szirkik Imre
Társulási Tanács Elnöke